

nog aan de vloedlijn te zien. Op het Zuiderstrand vond ik een goede honderd grote exemplaren van *Hyas araneus*, de spinrab, sommige nog levend, vele met eieren. Tusschen de zeesterren tientallen kamsterren (*Astropecten*) en een volkomen gave plant van het suikerwier (*Laminaria saccharina*). De honderden Heremietkrabben, levende tepelhorens (*Natica catena*) en wulken (*Buccinum undatum*) waren wellicht ook stormslachtoffers.

Den Haag, Dec. '28.

N. TINBERGEN.

WAT WE ZAGEN.

DE laatste week van October gingen we met ons vieren naar de Hoek toe, daar toe in de gelegenheid gesteld door de Vereeniging voor Vogelbescherming, die ons welwillend toestond het keetje, dat de bewakers in de broedtijd bevolken, te gebruiken. October naar de Hoek was voor ons, binnenlanders een waar tooverwoord, dat visioenen opriep van korte, koude dagen, doorgebracht wadend door de overstroomde doorbraken temidden van een vogelmassa, die aan het ongeloofelijke grensde. Wat het eerste betreft kwamen we bedrogen uit, niet alleen waren de duinvalleien en doorbraken droger dan vorig jaar September, zelfs dit jaar Juni is het natter geweest. Wel was de eerste hoge stroomvloed al de vlakken binnengedrongen, en had overal een voet hoog tegen de duinen zijn sporen achtergelaten in de vorm van eindeloze slierten konijnenkeutels, maar de grond bleek zoo droog te zijn geweest dat al het water weer weg gezakt was. De Wiggatplas had niet eens zijn gewone Zomersche omvang, terwijl de Krakeendenplas op het opgespoten bouwland tegen alle profeties van bewakers en boeren uitgedroogd was. Ook de waterput deed mee aan de algemeene malaise, zeer tot ons en der Vloten, de eenige verdere bewoners van het duin, ongenoegen.

Maar wat de vogels aangaat, die waren er volop. enkele zelfs teveel, meer in het bijzonder de fazanten, die, het heele jaar door vet gemest met mais en andere lekkernijen nu overal tot vervelens toe hun boek-boek-brrrr deden hooren, ontploften, zooals wij zegden.

's Ochtens tusschen zevenen en negenen gingen we naar de Kaap, de Westelijkste punt van het opgespoten bouwland, of naar de Duinen bij het Bakengat kijken naar al wat er zoo warmere oorden opzocht. Ongelijk kon je de trekkers niet geven, als je, uitgedost met truien, ijstruien, pullovers jassen en verder alles wat maar eenigszins tot verwarming van het lichaam kon dienen daar in de vroege morgenuren rillend zat te kijken en op te schrijven. De Kaap was de mooiste post dus ook de koudste. Soms hielden we het er niet uit, en verhuisden halfweg naar het duin, waar het uitzicht niet zo goed was, maar waar we een beschut plekje gevonden hadden.

Terwijl we daar dan bibberden, kwamen over de Vlierenlaan lange slierten roeken. veel jonge er bij die nog een zwarte snavel hadden. Moeilijk tegen de wind invliegend verderden ze weinig, zoodat we ruim de tijd hadden de troepen te tellen. Vaak balden zich de slierten samen tot een groote troep, die cirkelend wat rondzwierde om zich daarna weer op te lossen. Enkele grijsgekapte kauwtjes vlogen mee met de grootere familieleden. In paren of kleine troepjes trokken bonte kraaien, niettegenstaande de harde wind telkens met elkaar spelend. Vinken vlogen in groote troepen, zonder orde of regelmaat verspreid aan ons voorbij, of liever onder ons voorbij, want door de sterke wind vlogen ze zoo laag, dat wij vanaf onze hoge uitkijkpost ze tegen de vlakte onder ons zagen, iets wat het herkennen van de vogels voor ons erg vergemakkelijkte. Ringmusschen trokken evenals spreeuwen in kleine troepjes snel voorbij, dicht aan een gesloten, en schijnbaar zonder zich aan de wind te storen. Bij de musschen was de ring van ver al een duidelijk kenmerk, terwijl spreeuwen niettegenstaande hun snelle vlucht zoo'n plomp uiterlijk hebben, dat ze niet te verwarren zijn. Enkele malen kwamen ook koolmezen aanzetten. Trekkend in losse troepjes net als de vinken waren de witte wangen reeds van ver een duidelijke

aanwijzing. Bovendien viel elke troep in de vlierstruiken aan de voet van de kaap, om voor ze verder trokken even, een minuut hoogstens, te rusten. Maar wat de Kaap zoo'n zooveel betere waarnemingspost maakt, is het verre uitzicht, rechts over Kievietenwei en Vlierenlaan, voor ons op de natte met duindoorns begroeide vlakte met daarachter het duin en heel ver weg het breede strand, links over de heele Beer tot in het Rietmoeras, en achter ons het opgespoten bouwland en de ligusterboschjes in de buurt van het huisje. Daardoor zagen we hier veel van de roofvogelbevolking. Over de duindoornboschjes zweefde steeds de bruine kiekendief op loome ronde vleugels zonder ooit wat te vangen. Ook wijfjes van aschgrauwe en blauwe verwanten met hun witte stuit en veel rankere vleugels bezochten dit terrein trouw. Rechts joeg meer dan eens de sperwer, pijlsnel schietend over de vlierenlaan en door de liguster wildernis. Ook kwam af en toe de slechtvalk een kijkje nemen. Zoo werden we de eerste dag de beste opgeschrikt door de

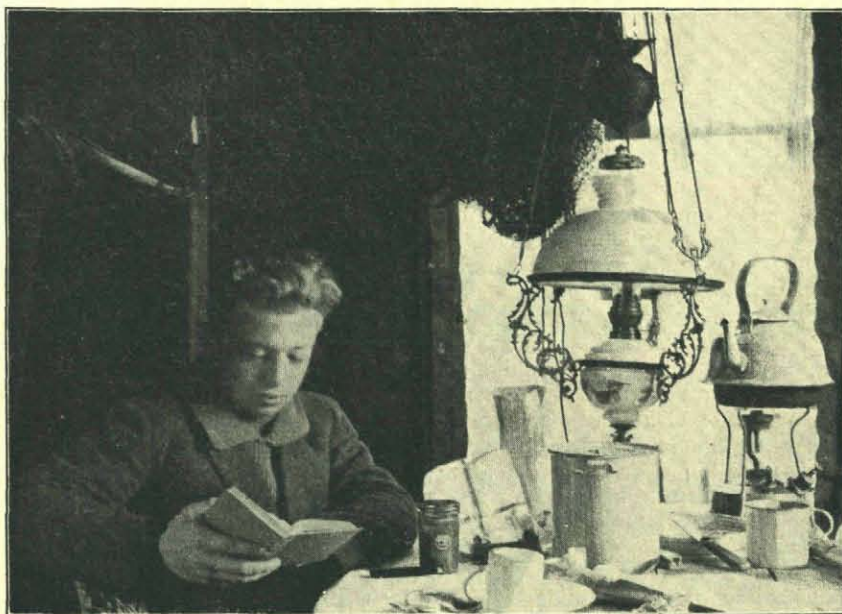
Bonte Strandlooper op De Beer.

heesche roofvogelschreeuw achter ons, en omkijkend zagen we twee slechtvalken, die naar de boerderij van Vos vlogen. Daar dook nog een derde op en gezamenlijk schoten ze door de dichte warreling van roeken en kievieten. Twee raakten we kwijt maar een kwam terug om boven de vlierenlaan op een roek te gaan jagen. Die was hem echter te slim af, en keer op keer stiet de valk mis, terwijl de roek naar het noorden trachtte te ontkomen. Na zes keer stooten waren ze voor ons oog door de dichte vlieren verborgen, de rust keerde weer en we hervatten onze tellingen. Tot opeens de valk weer boven de vlieren verscheen, vlak voor ons heen zeilde en plots met woeste vaart tusschen de vinken stootte, die aan de rand van het bouwland bij honderden hun voedsel zochten. Hiermee verdween hij voorgoed uit ons gezichtsveld, want juist waar hij stootte verborg een klein heuveltje de grond voor onze oogen.

's Ochtens na negenen en 's middags maakten we lange zwerftochten. Het bleek onmogelijk uit schuilhutten te fotografeeren, want vloed en eb waren zoo krachtig, dat

geen schuilhut het nog op de slikken zou uithouden. Dus wandelden we maar rond over het heele eiland.

Langs de Waterweg, waar steeds bij eb een verzameling van de makke zilverplevieren, zeekievieten zegt de Texelsche bewaker, te vinden was. Mooie ranke beesten met een grappig kort zwart snaveltje en als ze opvlogen een groote zwarte plek in de oksel van de vleugel, een overblijfsel van het zomerkleed, waarin de heele onderkant zwart is. Dan nog een kluitje rosse grutto's met de lange wat naar boven omgebogen snavel en de felle oogstreep enkele wulpen, verder scholeksters en meeuwen en soms een blauwe reiger. Vandaar ging het naar de aanspoelselhoek, waar we eens tijden lang bezig zijn geweest, om uit te maken of een troep van een honderdvijftig zangvogeltjes die daar zat bestond uit kneuen of fraters. De beesten waren erg schuw, zoodat het lang duurde voor we het volslagen gebrek aan gele snavels, dus aan fraters konden vaststellen. Soms ook zaten daar een troepje strandleeuwerikken met hun geel en zwarte koppen en de zwarte halskraag, de mannetjes veel bruiner dan de wijfjes, of omgekeerd, daar zijn we niet achter

In het Wachthuisje van de Vereeniging tot Bescherming van Vogels op De Beer.

gekomen. Enkele keeren hebben we daar heel dicht bij de sneeuwgorzen benaderd, sommigen nog met de breede bruine halsband, anderen al verder in hun winterkleed met alleen hier en daar wat bruine vlekken.

Een paar maal zijn we de pier op geweest met eb om heel aan het eind, daar waar de branding nog tegen de pier staat, of de zee nog nauwelijks weggetrokken is tusschen groenbewierde palen en bazaltblokken te zoeken naar paarse strandloopers, de strandloopers van de pieren met hun lange gele snavel en hun mooi gestreepte borst. Met vloed zagen we ze soms op de platvormen van de bakens of op hooge palen slapend staan, kop tusschen de schouders getrokken of de snavel in de veeren.

Bij de linkerarm van de pier dobberden weer een paar eidereenden. In voorjaar en broedseizoen was het steeds een overzomerende troep geweest van jonge mannetjes en wijfjes, tot vijfendertig stuks toe, maar nu waren die weg en vervangen door noordelijkere vogels, door tien uitgekleurde mannetjes en vijf wijfjes. Een mannetje eider is een van

de mooiste eenden, die ik ken en tegelijkertijd een van de makkelijkst herkenbare. De snavel is zoo vreemd en hoog, dat die direkt, ook bij het wijfje de soort aangeeft, maar het mannetje is dan bovendien nog van boven heelemaal wit behalve op zijn schouders en zijden een paar zwarte vlekken en op zijn kop een zwarte, getande schedelkap, die in de nek in een groene streep uitloopt. Het wijfje is verder bruin met een witte borst, ook een heel eigenaardige kleurverdeling. De eiders hebben de gewoonte heel vaak als het ware in het water te gaan staan en dan met de korte vleugels te klapwieken. Door die korte vleugels vliegen ze slecht, wat een van de menschen van de waterstaat verleidde tot de opmerking: „Het bennen zware beeste meneer, kijk u maar eens hoe slecht ze opkomen”.

Hier zagen we ook zoo nu en dan trek recht uit zee, roeken, spreuwen en vinken, die Engeland te koud vonden om er te overwinteren.

Als de pier was afgegraasd gingen we naar de Z.punt om eenden te besluisen en ganzen te behoeren. Onderweg kwamen we dan kleine troepjes bonte en drieteenstrandloopers tegen, restanten van de groote horden, die hier in September hun kostje gezocht hadden. Toen waren ze nog in overgangskleed, vlekkerig en onaf. Nu in hun nieuwe winterpakje zagen ze er keurig uit. De drieteentjes van verre als witte stippen, die dichterbij van boven lichtgrijs gepareld, van onderen spierwit bleken te zijn, de bonte zonder zwarte buik, maar bij het opvliegen nog altijd op de stuit de zwarte middenbaan met de twee witte zijstreepjes er langs.

Aan de Z.punt lagen we dan op Nieuwland te kijken naar de groote troepen smienten en wintertalinkjes, de smienten mannetjes met de roodbruine koppen waarboven bij elke wending fel de gele kuiven afstaken, de witte vleugelspiegel en de chocoladebruine borst, bij tijd en wijle wit oplichtend door de lage zonnestralen. De veel kleinere wintertalingen met de bonte koppen en bij het opvliegen de prachtige wit groen blauwe vleugelspiegels. Daar waren ook nog grootere troepen bonte strandloopers en bontbekpleviertjes, die lange rondvluchten maakten, keerend en wendend elk oogenblik met de vastheid van een troep militairen, terwijl nu weer de bruine bovenkanten, dan weer de schitterend witte buiken schel werden verlicht. Verder af, langs de schorre stonden rijen ganzen en verspreide troepjes bergeenden, andere, noordelijkere vogels dan we in Augustus ontmoet hadden. Hier zagen we ook in Augustus de boomvalk jagen achter een strandlooptje, kris kras over de heele breede vlakke, van schorre tot Brielsche Maas en terug, en dan weer van de westelijke punt van Nieuwland tot aan de eendenkooi. Hier joeg nu de slechtvalk, zijn grootere neef op talingen en zelfs op ganzen, met evenwel net zoo weinig succes. De Z.punt gaf zooals gewoonlijk het meest.

Als we dan een paar uur daar geweest waren gingen we moe gekeken met pijnlijke ruggegraten en leegte magen naar huis, het houten huis van Vogelbescherming, dat niet-tegenstaande alle retsen en kieren in deze tijd toch een zooveel betere beschutting bood dan een nauwe, vochtige tent zonder geriefelijke bedden en een petroleumlamp.

Utrecht.

M. RUTTEN.

STAELDUINEN.

VOOR wie oog heeft voor de Natuur in ons mooie Holland is er gelukkig nog veel schoons gespaard gebleven tusschen de steeds groeiende steden en dorpen, waarvoor menig schilderachtig plekje moet worden opgeofferd en een zeldzame flora en fauna dikwijls geheel verdwijnt.

Met een toegangsbewijs kan men, een half uurtje loopens ten Zuidoosten van 's Gravenzande, in een bosch- en duinterrein komen, zoo weelderig begroeid en zoo ongerept, dat iedere natuurliefhebber zijn hart kan ophalen aan allerlei dingen, welke hij nu niet zoo gauw zou verwachten in een lage polderstreek als hier wel 't geval is.

Ja, waarlijk, zoodra men in dit Paradijs binnentreedt, komt men reeds onder de bekoring van de machtige met mos bedekte beukenlaan, die zich zoo ver uitstrekt, dat slechts een